

B. ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ

«ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

ΜΑΘΗΜΑ: ΔΙΕΘΝΗΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: ΟΜΟΤΙΜΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟΣ

**Ακαδημαϊκό Έτος 2020-2021
Εαρινό Εξάμηνο**

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟ: ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Ομότιμος Καθηγητής **Ευάγγελος Ραυτόπουλος**, *Ιδρυτικός Διευθυντής MEPIELAN Centre, Fellow, C-EENRG, University of Cambridge*

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ: Δρ. Αλέξανδρος Καΐλης, *Μεταδιδακτορικός Ερευνητής MEPIELAN Centre,*

Σκοπός του τμήματος αυτού είναι η ανάλυση, επεξεργασία και εξοικείωση με τη διεθνή διαπραγμάτευση ως μία δομημένη διαδικασία πολυμερούς διακυβέρνησης που αναφέρεται στην προετοιμασία, σύσταση και εξέλιξη διεθνών συμβατικών καθεστώτων (διεθνών συνθηκών) και την «οικοδόμηση» σχέσεων διεθνούς κοινού συμφέροντος (δημιουργική διαπραγμάτευση).

Στο πρώτο μέρος του μαθήματος προσδιορίζεται το γενικό πλαίσιο που αναπτύσσεται η διεθνής διαπραγματευτική διαδικασία. Παρουσιάζονται τα θεμελιώδη χαρακτηριστικά της διεθνούς δημιουργικής διαπραγμάτευσης (σχεσιακός χαρακτήρας, πεδίο αναφοράς, κειμενικότητα, διαπραγματευτικές φάσεις, συγκρότηση και λειτουργία διαπραγματευτικών ομάδων) όπως αναπτύσσεται στην διεθνή τάξη δικαίου, με τη μορφή της συμβατικής διακυβέρνησης διεθνούς κοινού συμφέροντος στο πλαίσιο «σχέσεων συνθηκών» που διαρκώς αναπτύσσουν και εξελίσσουν τα Κράτη με τη συνδρομή σχετικών μη-κρατικών δρώντων. Στο δεύτερο μέρος αναλύονται ολοκληρωμένα οι τρεις φάσεις της διεθνούς δημιουργικής διαπραγμάτευσης που αναφέρονται στην προπαρασκευή, κατάρτιση και επαναδιαπραγμάτευση των διεθνών συμβατικών καθεστώτων. Στο πλαίσιο αυτό η διαπραγμάτευση προσεγγίζεται αντίστοιχα ως *Προδιαπραγμάτευση* (διαδικασία μετασχηματικής διακυβέρνησης) ως *Συστατική Διαπραγμάτευση* (διαδικασία συστατικής διακυβέρνησης διεθνών συμβατικών καθεστώτων) και ως *Επαναδιαπραγμάτευση* (διαδικασία αναθεωρητικής διακυβέρνησης) με ανάλυση των δομημένων επιπέδων ανάλυσης που χαρακτηρίζουν κάθε φάση και των τεχνικών που χρησιμοποιούνται αντίστοιχα.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΤΗΣ ΒΑΡΚΕΛΩΝΗΣ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Ομότιμος Καθηγητής **Ευάγγελος Ραυτόπουλος**, *Ιδρυτικός Διευθυντής MEPIELAN Centre, Fellow, C-EENRG, University of Cambridge*

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ: **Δρ. Ηλίας Μαυροειδής**, *UN Environment/MAP Programme Management Officer – Governance, UNEP/MAP Secretariat*, **Δρ. Σωκράτης-Κωνσταντίνος Ζάχος**, *Ερευνητής MEPIELAN Centre*, **Δρ. Αλέξανδρος Καΐλης**, *Μεταδιδακτορικός Ερευνητής MEPIELAN Centre*,

Σκοπός του τμήματος αυτού είναι η εξέταση, διεπιστημονική ανάλυση και ανάδειξη των στοιχείων της δημιουργίας και άσκησης της θαλάσσιας περιβαλλοντικής διακυβέρνησης στη Μεσόγειο που έχει εγκαθιδρυθεί και εφαρμόζεται στο πλαίσιο της **Σύμβασης της Βαρκελώνης για την Προστασία του Θαλάσσιου Περιβάλλοντος και των Παράκτιων Περιοχών της Μεσογείου Θαλάσσης και των επτά εκτελεστικών Πρωτοκόλλων της**, το λεγόμενο **Σύστημα της Σύμβασης της Βαρκελώνης**, που αποτελεί και το διεθνές πρότυπο περιφερειακής διακυβέρνησης για το περιβάλλον και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Ειδικότερα αναλύεται η φύση του καθεστώτος της συμβατικής περιβαλλοντικής διακυβέρνησης που εγκαθιδρύει η Σύμβαση της Βαρκελώνης στο ιδιόμορφο πεδίο αναφοράς (context) του Μεσογειακού χώρου, η ιστορική του εξέλιξη από τομεακή σε ολοκληρωμένη περιβαλλοντική διακυβέρνηση, και η μεθοδολογική του προσέγγιση ως σύστημα «Σύμβασης-πλαίσιο και διαδικασίας εκτελεστικών Πρωτοκόλλων» που συνεπάγονται κλιμακωτή εξειδικευτική περιβαλλοντική διακυβέρνηση. Εξετάζεται η ιδιότυπη σχέση της Σύμβασης της Βαρκελώνης με το Μεσογειακό Σχέδιο Δράσης που αποτελεί τον επιστημονικό και τεχνικό πυλώνα και αρθρώνει τη δηλωτική όψη της περιβαλλοντικής διακυβέρνησης του συστήματος, τελώντας σε δημιουργική αλληλεπίδραση με τη συμβατική διακυβέρνηση της Σύμβασης της Βαρκελώνης. Ακολουθώντας, το μάθημα διερευνά τις αρχές και τα πρότυπα της περιβαλλοντικής διαχείρισης του Συστήματος της Σύμβασης της Βαρκελώνης και το σύνολο των λειτουργικών όψεων της συμβατικής περιβαλλοντικής διακυβέρνησης, τα οποία και χαρακτηρίζουν όλα τα συμβατικά περιβαλλοντικά καθεστώτα: η συμμετοχή του κοινού στο σύστημα διακυβέρνησης και το επίπεδο της συμμετοχικής διακυβέρνησης, το πολυεπίπεδο θεσμικό υπόβαθρο του καθεστώτος περιβαλλοντικής διακυβέρνησης, και τα θεμελιώδη νομικά θέματα της λογοδοτικής ευθύνης, της διαδικασίας και του μηχανισμού συμμόρφωσης, καθώς και της αναθεωρητικής διαδικασίας. Τέλος, αναλύονται οι διασυνδέσεις του Συστήματος της Σύμβασης της Βαρκελώνης με τα σχετικά παγκόσμια και περιφερειακά καθεστώτα περιβαλλοντικής διακυβέρνησης, αλλά και η διασύνδεσή της με τους Στόχους του ΟΗΕ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη μέσα από τη Μεσογειακή Στρατηγική για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟ

RAFTOPOULOS, E., *International Negotiation: A Process of Relational Governance for International Common Interest*, Cambridge University Press, ISBN 978-1-107-19664-3, Cambridge, 2019, Pp. 286

ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟΣ, Ε., *Διεθνείς Διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2014, σελ. xxi + 263 (και την εκεί Βιβλιογραφία)

RAFTOPOULOS, E., “*International Environmental Negotiation as a Governance Technique*”, στο Contributions to International Environmental Negotiation in the Mediterranean Context (eds. E. Raftopoulos and M. McConnell), Nomiki Bibliothiki, 2014 (reprinted 1st Edition 2004), pp. 3-64

BUZAN B. Negotiating by Consensus: Developments in Technique at the United Nations Conference on the Law of the Sea 75 A.J.I.L.(1981), 324-349.

FISHER R., URY W., PATTON B. “*Getting to Yes – Negotiating Agreement Without Giving In*”, Penguin Books, 1991

KREMENYUK A. V. (Editor) *International Negotiation – Analysis, Approaches, Issues (2nd Edition)*, Jossey-Bass – A Wiley Company, 2002

MEPIELAN Website (Mediterranean Programme for International Environmental Law and Negotiation) www.mepielan.gr

SUSSKIND L. E., *Environmental Diplomacy – Negotiating More Effective Global Agreements*, Oxford University Press, 1994

ZARTMAN I. W. and BERMAN M. R., *The Practical Negotiator*, Yale University Press, 1982

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟ

BIRNIE, P. W. and BOYLE, A.E., *International Law and the Environment*, Oxford University Press, 2002

C-EENRG (Cambridge Centre for Environment, Energy and Natural Resources Governance), University of Cambridge <http://www.ceenrg.landecon.cam.ac.uk/working-papers>,

HAAS, P., *Saving the Mediterranean: The Politics of International Environmental Co-operation*, Columbia University Press, 1990

JUSTE-RUIZ, J. “Current Issues on Mediterranean Environmental Governance” *MEPIELAN E-Bulletin*, Tuesday, 21 December 2010

LOUKA, E., *International Environmental Law – Fairness, Effectiveness and World Order*, Cambridge University Press, 2006

MEPIELAN E-BULLETIN 2010-2019, <http://www.mepielan-ebulletin.gr>

MEPIELAN CENTRE (Mediterranean Programme for International Environmental Law and Negotiation), <http://www.mepielan.gr>

RAFTOPOULOS, E., “Compliance Procedure: Barcelona Convention for the Protection of the Mediterranean Sea” In: Hélène Ruiz Fabri (ed), *Max Planck Encyclopedia of International Procedural Law* (Oxford University Press 2019) <<https://opil.ouplaw.com/home/mpi> >

- “Conventional Environmental Governance in the Mediterranean and its Evolving Institutional and Fiduciary Aspects in a Pragmatic Perspective”
OCEAN YEARBOOK, Vol 30, 2016, pp. 129-173.
- Συμβατική Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση και Μεσόγειος ή PLUS ULTRA
Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2014 (επανέκδ.).
- Το Νέο Καθεστώς της Σύμβασης της Βαρκελώνης για την Προστασία του Περιβάλλοντος της Μεσογείου – Το Πρόβλημα και τα Κείμενα της Ελληνικής Μετάφρασης
MEPIELAN Μελέτες Διεθνούς Περιβαλλοντικού Δικαίου και Διαπραγμάτευσης – 1, Νέα Έκδοση:
Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2014.
- “The Mediterranean Response to Global Challenges: Environmental Governance and the Barcelona Convention System”, In: *The World Ocean in Globalization – Climate Change, Sustainable Fisheries, Biodiversity, Shipping, Regional Issues* (ed. Davor Vidas & Pete Johan Schei), Martinus Nijhoff Publishers, Leiden – Boston, 2011, Chapter 27, σελ. 507-532.
-
- “Relational Governance for Marine Pollution Incidents in the Mediterranean: Transformations, Development and Prospects”
The International Journal of Marine and Coastal Law, Vol 16, No. 1, 2001, σελ. 41-76
-
- «Όψεις της Διαδρομής του Διεθνούς Δικαίου του Περιβάλλοντος από τη Στοκχόλμη στο Γιοχάννεσμπουργκ (1972-2002)», *Κριτική Επιθεώρηση Νομικής Θεωρίας και Πράξης* (2003-1), σελ. 81-113
-
- *Barcelona Convention and Protocols – The Mediterranean Action Plan Regime*
Simmonds & Hill Publishing LTD, London, 1993

SCOVAZZI, T., “The Developments within the ‘Barcelona System’ for the Protection of the Mediterranean Sea Against Pollution”, *Annuaire de Droit Maritime et Océanique*, 2008, p. 201

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟΣ